

ספרי' — אוצר החסידים — לויבאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים ושנים

היכל
שלישי

מאמר
שיר המעלות ממעמקים

•

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכתב יד

על ידי מערכת
„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

MAAMAR
SHIR HAMAALOS MIMAAMAKIM

Copyright © 2021

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

נסדר בדפוס „עמפייער פרעסס“ ע"י יוסף יצחק בן ברכה שיחי'
לעילוי נשמת הרה"ח הרה"ת ר' מרדכי ליב ע"ה בן הרה"ח הרה"ת ר' חיים דובער ע"ה חן

EMPIRE PRESS, 550 EMPIRE BLVD., • BROOKLYN, N.Y. 11225 • (718) 7561473

פתח דבר

לקראת ש"פ נצבים הבעל"ט, הננו מוציאים לאור מאמר ד"ה „שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה" מאת כ"ק אדמו"ר הזקן.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה מתוך כמה כתבי־יד מעתיקים.

לתועלת הלומדים והמעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וציונים, ובראש הקונטרס – פאקסימיליא.

הקונטרס נערך על ידי הרה"ת ר' אליהו שי' מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים”

עש"ק פ' נצבים, ה'תשפ"א
ברוקלין, נ.י.

שיר¹ המעלות ממעמקים² קראתיך ה', הוא³ הדבר שמעמיק את הלב, שבכל ישראל יש דבר שמעמיק את הלב, והוא כי בעשיית אנחנו מתעלים ומתרוממים יותר מכל השנה, בחינת פנים אל פנים, כי כשאדם הולך בשרירות לבו נקרא מדת אחוריים כמאמר כי⁴ פנו אלי עורף כו', אבל עכשיו בעשיית הוא בחינת פנים⁵ בפנים. כי מה הוא הפנים של אדם, כשהוא עובד השי"ת, כי בעשיית⁶ כל ישראל מתרוממים בתשובה, ואע"ג⁷ דאיהו לא חזי מזליהו חזי. וזהו נעשה⁸ אדם בצלמינו כדמותינו, שהוא מדבק את עצמו אל שרשו ומקום חוצבו.

לקראת ר"ה תשע"ד. ביאורו¹ לאדמור"ר הצ"צ ח"א ע' רל. ח"ב ע' תשעז.

(2) שיר המעלות ממעמקים: תהלים קל, א.ב. ואומרים מזמור זה בעשיית – ראה פע"ח שער השופר פ"ז. ובנסמן בסה"מ מלקט ח"א שם: תרמ"א שם.

(3) הוא הדבר שמעמיק את הלב: ראה ח"ב סג, ב: ממעמקים כו' מעומקא דלבא כו' עומקא דכל עומקין. זח"ג סט, ב ואילך. וראה גם לקו"ת נצבים מד, ג: וזהו ממעמקים קראתיך ה', מעמקי הלב (ולכן אומרים מזמור זה בעשרת ימי תשובה) כי ע"י תשובה עילאה מעומקא דליבא, כי רע ומר עזבו את ה' וריחוקו מאור פניו ית' אשר נגעה עד הנפש ממש בקרב איש ולב עמוק, ע"ז מעורר ג"כ למעלה להיות קראתיך ה' מהעלם אל הגילוי שיתגלה בחי' פנימיות מלכותו יתברך כו'. וראה לקו"ת ר"ה סג, ב (המקביל לכאן): וזהו פי' ממעמקים [ולא: מעומקים] מדבר המעמיק שמביא לידי עומקא דליבא דהיינו מחמת שיתבונן שהנשמה מתייחדת כו'.

(4) כי פנו אלי עורף: ירמ"ב, ב, כז.

(5) פנים בפנים: ע"פ לשון הפסוק ואתנן ה, ד.

(6) בעשיית כל ישראל מתרוממים בתשובה: ראה ר"ה יח, א. רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ו.

(7) ואע"ג דאיהו לא חזי: מגילה ג, א.

(8) נעשה אדם בצלמינו כדמותינו: בראשית א, כו.

(1) שיר המעלות: נוסח אחר מד"ה זה בלקו"ת דרושים לר"ה סב, ב. ונמצא בהכתבי-יד: 147 (רמא, א), 184 (תנו, א), 253 (ל, ב השני), 406 (כו, א), 960 (שה, א), 1064 (ע, ב), 556 (ב, א). [ורשום בצידו זמן אמירתו ע"י אדמור"ר הצ"צ: חודש אלול שנת תקצ"ז. במפתח בתחילת הכרך: ערב ר"ה]. מאמר הלכות מופיע ג"כ בספר "חסידות מבוארת" על מועדים ח"א ע' קכו.

המאמר נאמר ע"י רבינו זקוק בשבת תשובה שנת תקנ"ה (עיי' ברשימת הכתבי-יד שבסוף הלכות), והוא מדרושי לאוניא הראשונים, שהיו קצרים לפי ערך, "מרעישו הלב ומלהיבים מאד" (ראה "היום יום" ט"ז סיון, ובהוספות לס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקפט ואילך. לקו"ת בהוספות קעה, א בסוף העמוד).

עוד מאמרים בהתחלה זו, ד"ה שיר המעלות ממעמקים: מאמרי אדה"ז על כתובים ח"א ע' קנב. אוה"ת דרושים לר"ה ע' איתג. דברים הוספות (כרך ד') ע' איתתקלט. סה"מ תרכ"ט ע' שלג. תרל"ח ע' שכד. תרמ"א ע' שמו. תרס"ח ע' ט. סה"מ קונטרסים ח"ב שכו, א. תש"ה ע' 223. תשי"ט ע' ג (יום ב' דר"ה). תשל"ד ע' א (יום ב' דר"ה). תשל"ט ע' ט (ש"ש). תשמ"ז ע' ו (ש"ש). סה"מ מלוקט ח"א ע' קיט (ש"ש תשמ"ח). ועוד. וראה גם עבודת הלוי דברים סא, א. סב, ב. פלח הרמון מאמרים לחודש תשרי ע' צח. ביאורי מאמרי הזוהר ע"פ ממעמקים: מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' רלג. ד"ה זוהר ממעמקים, מאדה"ז יצא לאור בקונטרס בפ"ע

כי זהו טעות שסוברים⁹ העולם כי מה שהוא משיג אלקות בשכלו, הוא נשמתו ולא יותר, זהו טעות, כי כתיב השמים¹⁰ כסאי והארץ הדום רגלי, הדום¹¹ מלשון שרפרף לכסא, ורגל הוא בחינה אחרונה, שבוזא שאדם משיג אלקות הוא והדום רגלי. אך הוא תמוה איך הוא מתחלק ונפרד, הלא אני¹² ה' לא שנית, דהיינו שאין בו שום שינוי קודם בריאת העולם לאחריו. אך ידוע כי השי"ת ממלא¹³ כל עלמין וסובב כל עלמין, ובאמת הכל אחד, וזהו סובב כל עלמין, וממלא כל עלמין הוא בכל העולם לפי שכלם שמיגיגים באלקות, והשמים כסאי הוא סובב כל עלמין, והארץ הדום רגלי הוא ממלא כל עלמין. והוא בחינת אותיות. וזהו שאמר יהי¹⁴ אור, ויאמר¹⁵ אלהים תדשא הארץ, וכדומה בכל עשרה מאמרות כו'.

ולהבין מה שמלאכים הם תמיד ביראה ופחד מלפניו ית', מחמת שהם משיגיגים אלקות למעלה מן אותיות והשכל, נמצא בכל אדם ג"כ נשמתו למעלה מן האותיות והשכל, והוא בחינת ישראל, אבל מה שהוא משיג בשכלו נקרא בחינת יעקב, יעקב, י¹⁶ עקב, י¹⁷ הוא חכמה, דבר שהוא מאיר בעקב, אבל בחינת ישראל הוא למעלה מהשכל, וזהו נשמתו, ואינו יכול להפריד את עצמו מאחד בשום אופן אפילו בעבירה, ולא¹⁸ ידח ממנו נדח. וזהו אעפ"י¹⁹ שחטא ישראל הוא, ולא כתיב יעקב, שבחינת יעקב נפרד, אבל בחינת ישראל אינו נפרד.

וזהו פי' המשנה אבדתו²⁰ ואבדת רבו אבדתו קודמת. כי בק"ש אומרים שמע²¹ ישראל ה' אלהינו ה' אחד, ולהבין למה נכתבו ג' שמות, אלא הוא עצה גדולה להודיע לבל יחשוב אדם שאין בו נשמה רק מה שהוא משיג אלקות בשכלו, וזהו שמע²² מלשון הבנה. ישראל, אשר בשם²³ ישראל יכונה, ה' אלהינו

האמצעי דברים ח"ג ע' תתמו. תו"ח שמות ח"א יח, ב].
(17) ה' הוא חכמה: ראה תניא אגה"ת פ"ד, ובמ"מ לשם.

(18) ולא ידח ממנו נדח: שמואל-ב יד, יד.
(19) אעפ"י שחטא ישראל הוא: סנהדרין מד, א.

(20) אבדתו ואבדת רבו: ב"מ לג, א.
(21) שמע ישראל: ואתחנן ו, ד.
(22) שמע מלשון הבנה: זח"ג קלח, ב: שמע כלומר הבן. רש"י מקץ מא, טו. ועוד.
(23) בשם ישראל יכונה: ישעי' מד, ה: זה יאמר לה' אני וזה יקרא בשם יעקב וזה יכתוב ידו לה' ובשם ישראל יכנה.

(9) שסוברים העולם: ראה סה"מ קונטרסים ח"ב שסה, א, שיש סוברים „דשכל הוא נשמה כו' כמבואר בארוכה בבחי' ע"פ ויפח באפיו נשמת חיים".

(10) השמים כסאי: ישעי' סו, א.
(11) הדום מלשון שרפרף לכסא: ראה חגיגה יב, א, יד, א.

(12) אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו. וראה רמב"ם הל' סוה"ת פ"א ה"ב-י"ג.
(13) ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין: זח"ג רכה, א.
(14) יהי אור: בראשית א, ג.
(15) ויאמר אלהים תדשא הארץ: שם א, יא.
(16) י' עקב: ע"ח שער סדר אצילות (ש"ג) פ"ב. [וראה עוד הנסמן במאמרי אדמו"ר

שיר המעלות ממעמקים

ז

ה' אחד, אלהינו²⁴ לשון כח וחיות, וחיותינו הוא מהויה²⁵, ה"ה הו"ה הו"ה ויהי"ה, סובב כל עלמין. הויה"ה אחד, שהכל בטל נגדו, ויש בו נשמה ממנו ואינו יכול ליפרד בשום אופן. וזהו ואהבת²⁶, יותר מאהבת בן אל אביו, כי בן אהבתו הוא מחמת שהוא נחצב מאביו אבל עכשיו הוא נפרד, אבל אהבת הקב"ה אינו נפרד מישראל לעולם, נמצא מזה יהי ממילא בכל לבבך ובכל נפשך, יותר מבן אל אביו, כי יש בן שאינו מרחם כ"כ על אביו ואינו מוסר נפשו בשביל אביו, כי גם עפ"י הדין חייך²⁷ קודם, ואבדתו²⁸ ואבדת אביו אבדתו קודמת.

אך קשה, למה אנו אומרים רחמינו²⁹ כרחם אב על בנים, הוא מחמת שאני בבחינת יעקב, אבל באמת אהבת הקב"ה גדול מאהבת אביו, וגם בישראל האהבה להשי"ת יותר מאהבת בן אל אביו, ולכן אפילו כמה פושעי³⁰ ישראל מוסרים נפשם על קדוש השם, מחמת בחינת ישראל ולמעלה מן השכל. אבל מה שהוא משיג אלקות בשכלו, בזה אינו יכול למסור נפשו על קדושת שמו ית'.

ולכן כתיב שובה³¹ ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעוניך, להבין לשון כשלת, כי קשה, למה צריך ישראל לתשובה, הלא מבואר לעיל שאינו יכול ליפרד בשום אופן. אך המשל, כשאדם הולך ונגף רגלו באבן או בדבר אחר, אפילו בדבר קטן, ונופל, גם ראשו נופל על הארץ, כן אפילו בעבירה קטנה יש נפילה לבחינת ישראל³² ל"י רא"ש כנ"ל.

אך שהוא אינו נפרד לגמרי כמבואר, וצריך לידע הדרך אשר הוא תעה ממנו כמשל אדם אחד שנתעה בדרך ואינו יודע באיזה מקום הי' ישיבתו איך ישוב, כמו כן הכא נמי. וזהו והשבות³³ אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ה' אלהיך. והשבות אל לבבך, כלומר אל לבבך, שנאבד ממך ותמצאנה. בכל הגוים, כלומר בכל התאוות. אשר הדיחך, כלומר למה יפיל ה' אותך בכל הגוים, כדי שתדיח את התאוות ותשוב אליו. וזהו הדיחך לשון הדחה, כי באמת אינו צריך רק הדחה אבל לא נפרד לגמרי, כי לא ידח ממנו נדח כנ"ל. וזהו כנ"ל³⁴ חלק ה' עמו, דהיינו חלק שלו יש בתוך עמו. ועמך³⁵ לא חפצתי בארץ.

30 פושעי ישראל מוסרים נפשם: ראה תניא פ"ח י"ט.

31 שובה ישראל: הושע יד, ב.

32 ישראל ל"י רא"ש: פ"ח שער הלולב פ"א. [ראה הנסמן במאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"א ע' צה. סה"מ תרל"ח ע' קז].

33 והשבות אל לבבך: נצבים ל, א.

34 כי חלק ה' עמו: האינו לב, ט.

35 ועמך לא חפצתי בארץ: תהלים עג, כה.

24 אלהינו לשון כח וחיות: ראה שו"ע או"ח ס"ה. ושו"ע אדה"ז שם ס"ד.

25 מהויה"ה ה"ה הו"ה ויהי"ה: זח"ג רנז, ב. וראה תניא שעדיחיה"א פ"ז, ובמ"מ לשם.

26 ואהבת: ואתחנן שם, ו.

27 חייך קודם: ב"מ סב, א.

28 ואבדתו ואבדת אביו: ב"מ שם.

29 רחמינו כרחם אב: תפילת ר"ה, ע"פ

תהלים קג, יז.

שיר המעלות ממעמקים

אבל כשנפרד מאתו והלך בכל הגוים, זהו ימצאהו³⁶ בארץ מדבר, שתמצא החלק שלו הוא בארץ מדבר, וצריך להסיר החושך ויתגלה האור, כנר שהחושך מחשיך האור אבל כשיקח את החושך נתגלה האור. וזהו יסובבנהו, שיגיע אותו אל הסובב. כנשר³⁷ יעיר קנו על גוזליו ירחף, דהיינו שירים אותו מאוד וישאהו על אברתו כנל, ואח"כ יזכה שיהי' ה³⁸ בדד ינחנו ואין עמו אל נכר, דהיינו שלא יהי' בו שום תאות הנקראים אל נכר.

ואז ברחמים³⁹ גדולים אקבצך, וזהו ומודה⁴⁰ ועוזב ירוחם, ויגיע אל רחמים רבים. כי יש ב' כינויים, אב הרחמן ואב הרחמים. אב הרחמן הוא לפי השכל, כמשל אדם שחטא נגד חבירו פעם אחד יכול לבקש שימחול לו אבל פעם ב' וג' איך הוא ביקש⁴¹ שימחול לו כי אין הוא בשכל שימחול לו כמה פעמים, אבל הקב"ה⁴² הוא מרבה לסלות, מדת רחמים גדולים למעלה מן השכל, והרחמנות מחמת זה גופא שהקב"ה חס על כבודו וחלקו שבאדם שהוא בדיוטא התחתונה ואינו משיג שה' אחד ואין עוד כלל והכל בטל כנגדו ממש, מרחם עליו. ולזה אנו אומרים אשמנו כו' כל השפלות והחטאים כדי שירחם עלינו, דהיינו על חלקו שעמנו שנפל הראש כמבואר.

וזוהו ממעמקים קראתיך ה', דבר שהוא מעמיק את הלב, מעומקא⁴³ דליבא. וזהו קראתיך ה', דהיינו באותיות⁴⁴ התורה והתפילה אנו קוראים את השי"ת, כי הם כלים להשראתו, כמאמר כלים⁴⁵ מכלים שונים ויין מלכות רב כיד המלך, שהתורה היא דבורו, ומבשרי⁴⁶ אחזה אלוה, כמו שבאדם בטל הדבור לגבי המחשבה, כן בהקב"ה התורה בטל נגדו. וזהו כל⁴⁷ התורה כולה שמותיו של הקב"ה, והאדם קורא בתורה להשי"ת, כי הוא שוכן בתורה. וזהו ודברת⁴⁸ כם, שלא ידמה האדם בלבבו שאין בני אדם יכולים זה הדבר הגדול. כי מצות⁴⁹

36 ימצאהו בארץ מדבר: האזינו לב, י.

37 כנשר יעיר קנו: שם, יא.

38 ה' בדד ינחנו: שם, יב.

39 ברחמים גדולים אקבצך: ישעי' נד, ז.

40 ומודה ועוזב ירוחם: משלי כח, יג.

41 ביקש. כי אין הוא: ניתוסף מכת"ב.

42 הקב"ה הוא מרבה לסלוח: ע"פ תפילת

העמידה. וראה בארוכה תניא אגה"ת פ"א.

43 מעומקא דליבא: נסמן לעיל הערה 3.

44 באותיות התורה והתפילה אנו קוראים:

ראה גם לקו"ת דרושים לשי"ש סו, ד: כמ"ש

ממעמקים קראתיך הוי', פי' קראתיך, כאדם

הקורא לחבירו ממקום למקום, כך קורא

וממשיך בחינת גילוי הוי' ממעמקים, מבחינת ישת חשך סתרו, סתימא דכל סתימין, ומשם קראתיך להיות גילוי בחי' הוי' כו'. וראה גם תניא סוף פרק ל"ז.

45 כלים מכלים שונים ויין מלכות: אסתר

א, ז.

46 ומבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו.

47 כל התורה כולה שמותיו: ראה זח"ג יתרו

פו, א. רמב"ן בהקדמה עה"ת. [וראה הנסמן

במאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"א ע' נב].

48 ודברת בס: ואתחנן שם, ו.

49 מצות צריכות כוונה: ברכות יג, א.

ובכ"מ.

צריכות כוונה שיכוין שהוא ממשיך אלהות בכל מצוה, כמו כשהוא מתעטף בטלית ותפילין הוא ממשיך אלהות, כי הוא רוצה שיהי' לו דירה⁵⁰ בתחתונים. וזהו קורא בתורה, שקורא להקב"ה ע"י אותיות התורה.

וזהו מי⁵¹ אל כמוך נושא עון ועובר על פשע וגו', דהיינו שהקב"ה מוחל לו על עונותיו מחמת מי אל כמוך, שהוא קורא להקב"ה והוא מעורר רחמים רבים כנ"ל.

קראתיך ה', דהיינו שיהי' הוי"ה⁵² ואין עוד כלל, בהתגלות. וזהו ישועת⁵³ אלקינו, שהישועה הוא בהתגלות אלקות. וזהו ציפית⁵⁴ לישועה, שיהי' אלקותו בהתגלות. וזהו לשם⁵⁵ יחוד קוב"ה ושכינת⁵⁶ כו' בשם כל ישראל, כי כלל כל ישראל נקרא⁵⁶ כנסת ישראל וזהו ושכינת⁵⁶ שיהי' בהתגלות.

שמעה בקולי תהינה אזניך קשובות וגו', כי יש בני אדם שאין להם כ"כ אמונה שמלא⁵⁷ כל הארץ כבודו ושהכל בטל נגדו ית', ונדמה להם שהעולם הוא בטבע, ומבקש פרנסתו ותאותו, על זה מבקשים תהינה אזניך קשובות לקול תחנוני, אזניך הם המלאכים⁵⁸ הנקראים אזני ה', עיני ה', שהם⁵⁹ מקרבים התפילה אל הקב"ה, וכן מצוה שלא לשמה כי מלה דלא נאמרה בדחילו ורחימו לא⁶⁰ פרחת לעילא מעצמה, אבל המלאכים מנשאים אותה אל השי"ת.

אבל באמת צריך רק להתפלל שיהי' ה' בהתגלות, כי זהו גלות שה' הוא בהסתר, ואי"ה יתגלה ונגלה כבוד ה' במהרה בימינו אמן.

50 דירה בתחתונים: תנחומא נשא טז. ובכ"מ.

51 מי אל כמוך: מיכה ז, יח.

52 הוי"ה: בכתי"ב: הוי"ה אחד. בכתי"ג: הוי"ה אלקינו.

53 ישועת אלקינו: ישעי' נב, י.

54 ציפיתי לישועה: שבת לא, א: צפית לישועה.

55 לשם יחוד: ראה לקו"ת ואתחנן ט, א.

לקוטי שיחות חל"ט ע' 46 ואילך.

56 נקרא כנסת ישראל וזהו ושכינת⁵⁶

שיהי' בהתגלות: בכתי"ב: נקרא ושכינת⁵⁶ שיהי' קוב"ה וכנסת ישראל דהיינו ושכינת⁵⁶ בהתגלות.

57 שמלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.

58 המלאכים הנקראים אזני ה' עיני ה':

תקוני זהר תקון י"ח (לב, ב). ועוד.

59 שהם מקרבים התפילה אל הקב"ה: ראה

זח"א כג, ב. זח"ב רא, ב. ועוד.

60 לא פרחת לעילא: תקוני זהר תקון י'

(כה, ב).

לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' שניאור זלמן ע"ה

בן הרה"ח ר' נתן ע"ה

גורארי'

נפטר ביום השי"ק א' דראש השנה ה'תשס"ד

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו

